

європейських правил польотів (SERA), а також технічних і нормативних аспектів переходу від обслуговування аеронавігаційною інформацією до управління аеронавігаційною інформацією з належним урахуванням еволюції до загальносистемного управління інформацією (SWIM).

Угода передбачає також проходження курсів у сфері аеронавігації для працівників Державної авіаційної служби України на базі навчального центру ЄВРОКОНТРОЛЮ [3].

Державна авіаційна служба України продовжує активно виконувати свої функції та реалізувати державну політику і стратегію розвитку вітчизняної авіації навіть в умовах воєнного часу.

Література

1. Державна авіаційна служба України. URL: <https://avia.gov.ua/> (дата звернення 07.11.2023).

2. Україна та ЄС підписали Угоду про Спільний авіаційний простір. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/news/ukrayina-ta-yes-pidpisali-ugodu-pro-spilnij-aviacijnij-prostir>. (дата звернення 06.11.2023).

3. Спеціальна Угода між Державною авіаційною службою України та Європейською організацією з безпеки аеронавігації щодо надання ЄВРОКОНТРОЛЕМ підтримки у відновленні можливостей України у галузі авіації. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/944_001-23#Text (дата звернення 07.11.2023).

УДК 347.447.52(043.2)

Кривопишина О.О., здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Олещенко В.Ю., к.н. держ. упр.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПЕРЕВІЗНИКА У СФЕРІ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ПОВІТРЯНИМ ТРАНСПОРТОМ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Перевезення повітряним транспортом є одним із найпопулярніших видів транспортування у світі. Однак, вони є специфічною сферою обслуговування, обумовленою саме особливістю виду транспорту, за допомогою якого здійснюється перевезення, специфікою нормативно-правових актів регулювання зазначеної сфери та обсягом прав і обов'язків суб'єктів відносин, що виникають у сфері перевезень повітряним транспортом. Попри всі важливі питання у цій сфері, особливе місце посідає саме питання

відповідальності перевізника, оскільки, предметом правових відносин може виступати як життя та здоров'я пасажирів, так і збереження багажу, вантажу або пошти, яке перевозиться повітряним судном. У зв'язку з цим питання відповідальності перевізника за перевезення повітряним транспортом є важливим для пасажирів і вантажовідправників.

Предметом транспортних правовідносин є діяльність, пов'язана із наданням послуг. Цивільний кодекс України визначає загальні положення правового регулювання договору, на підставі якого здійснюються повітряні перевезення. Цілями такого договору є належне виконання сторонами зобов'язань, що виникають між ними при укладанні такого договору. Досягнення зазначених цілей за договором є підставою до припинення зобов'язань сторін. Підставою притягнення до відповідальності є порушення умов цивільно-правового договору. Тому, за порушення договору повітряного перевезення застосовується цивільно-правова відповідальність.

Відповідальність перевізника за перевезення вантажу повітряним транспортом регулюється Цивільним кодексом України (главою 51 «Правові наслідки порушення зобов'язання. Відповідальність за порушення зобов'язання» та главою 64 «Перевезення»), Господарським кодексом України (главою 32 «Правове регулювання перевезення вантажів»), транспортними статутами, Повітряним кодексом України, національним законодавством (Закон України «Про транспорт»), міжнародними договорами.

За порушення договору перевезення вантажу повітряним транспортом перевізник може бути притягнутий до матеріальної, адміністративної та кримінальної відповідальності.

Розмір відповідальності перевізника за перевезення повітряним транспортом визначається на основі міжнародних договорів, якими Україна є стороною, та законодавства України.

За міжнародним правом, перевізник обмежений у розмірі відповідальності за затримку перевезення, втрату або пошкодження багажу. Відповідно до Монреальської конвенції 1999 року, відповідальність перевізника за втрату або пошкодження багажу становить 17 спеціальних прав запозичення (СПЗ) за кілограм багажу [2].

Авіаперевізник обмежений у розмірі відповідальності за шкоду, заподіяну внаслідок затримки перевезення пасажирів. Відповідно до Авіаційних правил (пункт 1 глави 5 розділу XXVI), відповідальність

авіаперевізника за затримку перевезення пасажирів обмежується сумою 5346 СПЗ щодо кожного пасажира [1].

Відповідальність перевізника за перевезення повітряним транспортом визначається на підставі доказів, наданих пасажиром або вантажовідправником [4]. Пасажир або вантажовідправник повинен повідомити перевізника про порушення умов договору перевезення протягом семи днів з дня закінчення перевезення.

У разі затримки рейсу пасажир має право на відшкодування витрат, які він поніс у зв'язку з цим, наприклад, на харчування, проживання та транспорт.

У разі втрати або пошкодження багажу пасажир має право на відшкодування вартості багажу, а також на відшкодування витрат, які він поніс у зв'язку з цим, наприклад, на покупку нового одягу або інших предметів.

У разі загибелі або травмування пасажира його спадкоємці мають право на відшкодування моральної та матеріальної шкоди, завданої їм внаслідок цієї події.

За загальним правилом, перевізник відповідає за збереження вантажу з моменту прийняття його до перевезення та до моменту видачі його вантажоодержувачу (ст. 924 Цивільного кодексу України) [3]. Він повинен відшкодувати збитки, завдані багажу, якщо не зможе довести, що втрата, нестача, псування або пошкодження багажу сталися внаслідок обставин, які не залежали від нього.

За порушення строку доставлення вантажу перевізник зобов'язаний відшкодувати відправнику збитки, завдані порушенням строку перевезення, якщо інші форми відповідальності не встановлені договором або транспортним кодексом (ст. 923 Цивільного кодексу України) [3].

За вчинення злочинів, пов'язаних з перевезенням вантажу повітряним транспортом, перевізник може бути притягнутий до кримінальної відповідальності за ст. 276, ст. 277, ст. 278, ст. 279, ст. 280, ст. 281, ст. 282, ст. 283 Кримінального кодексу України. Санкції за вчинення злочинів, пов'язаних з перевезенням вантажу повітряним транспортом, можуть містити в собі покарання у вигляді штрафу, обмеження волі або позбавлення волі [5].

Розвиток відносин у сфері повітряних перевезень свідчить про необхідність визначення відповідності нормативної бази щодо сучасних вимог та потреб споживачів таких послуг. За результатами проведеного дослідження, встановлено, що перевізник зобов'язаний відшкодувати збитки, завдані відправнику або вантажоодержувачу в результаті порушення своїх зобов'язань, встановлених договором перевезення. Проте, аналіз даної

тематики порушує питання, які мають стати предметом подальших наукових досліджень, а саме: систематизація законодавства щодо регулювання повітряних перевезень, правовий нігілізм сторін (зокрема, пасажирів щодо своїх прав та обов'язків), більш детальна регламентація законодавства щодо відповідальності перевізника за шкоду під час повітряного перевезення.

Література

1. Про затвердження Авіаційних правил України «Правила повітряних перевезень та обслуговування пасажирів і багажу»: Наказ Держ. авіац. служби України від 26 лист. 2018 р. № 1239: станом на 19 лист. 2021 р.

2. Конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень (укр/рос): Конвенція Міжнар. орг. цивільн. авіації від 28 трав. 1999 р.: станом на 17 груд. 2008 р.

3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

4. Соловйов Б.О. Цивільно-правова відповідальність авіаперевізника: окремі аспекти. Часопис Київського університету права. 2020. № 4. С. 291–296. URL: [file:///C:/Users/Admin/Downloads/581-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-1116-1-10-20211106%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Admin/Downloads/581-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-1116-1-10-20211106%20(1).pdf).

5. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III: станом на 5 жовт. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>. (дата звернення 07.11.2023).

УДК 34:378 (043.2)

Кудлай Р.О., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Череватюк В.Б., к.і.н., доцент

ЗАКОРДОННІ ТА УКРАЇНСЬКІ АВІАЦІЙНІ ЗАКЛАДИ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ

Сьогодні вища освіта є важливим фактором, що забезпечує розвиток економічного ладу в Україні та в країнах світу. Саме освіта значною мірою обумовлює завтрашній день планети та світового співтовариства, у якому зростає розуміння ролі освіти як інструмента стійкого розвитку та забезпечення добробуту людей. Досліджуючи питання вищої освіти, слід зупинити свою увагу на вищій освіті в сфері авіації та на функціонуванні закладів, що її забезпечують [1, с. 18].